ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
ကီၢ်သူလ့ၤ
www.knuhq.org

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ, ကရၢခိၣ်ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဝ့ အတၢ်ကတိၤလီၤတၢ်ဖဲ ၂၇၆၄ နံၣ် ကညီဒီကလုာ် နံၣ်ထီၣ်သီအမုၢ်နံၤ

ကညီနံၣ်– ၂၇၆၄ နံၣ်၊သလ့ၤလါထီၣ်(၁)သီ။
ခရံာ်နံၣ်– ၂၀၂၄ နံၣ်၊ လါဒံၣ်စ့ၣ်ဘၢၣ်(၃၀)သီ။

ပပှၤကညီကလုာ်လၢတၢ်အဲၣ်အီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သုၣ်ဧၢ–
ပှၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုၣ်ဧၢ,

တနံၤအံၤပလဲၤခီဖျိဝဲဒၣ်(၂၇၆၃)ပှၤကညီနံၣ်ဒီးနုာ်လီၤဘၣ်ပဝဲဒၣ် ဆူ(၂၇၆၄)ပှၤကညီနံၣ်ထီၣ်သီအမုၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပှၤကညီကလုာ် တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ အတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပှၤကညီကလုာ် ဟဲနုာ်လီၤဒီး အိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်ဖဲ ကီၢ်အံၤ အပူၤ နုာ်လီၤဝဲဒၣ်ဆူ (၂၇၆၄)နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ပှၤကညီကလုာ် “နံၣ်ထီၣ်သီ” အမုၢ်နံၤအံၤ ယဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ပပှၤကညီ ကလုာ် ဃုာ်ဒီး ကီၢ်စၢဖှိၣ်ကလုာ်ဖုၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် လၢ မ်ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ ကဟဲစိာ်န့ၢ်သုလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်သူၣ်ဖှံသးညီ,တၢ်မှာ်တၢ်ပၢၤ,တၢ်ဃူတၢ်ဖိး,တၢ်အိၣ်ကုးအိပှဲၤ,ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်တတၢာ်တနါ,မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲ,ပူၤဒုၣ်ပူၤဒါန့ၣ်တက့ၢ်.

ပှၤကညီ မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်လၢ အအိၣ်လၢပှဲၤဒီး ပှၤကလုာ်တကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ် လၢအပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤကညီကလုာ်,အနီၣ်ဂံၢ်အါကတၢၢ် အိၣ်ဆိးဝဲဒၣ် ဖဲကီၢ်ပယီၤ စၢဖှိၣ်, ကီၢ်စဲၣ်အါဘ့ၣ်အပူၤ ဒီး အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲဒၣ်လၢ ကီၢ်ကြိၣ်တဲၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်အါဘ့ၣ်အပူၤ ဒီးလၢတၢ်လီၢ်အါတီၤန့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ဃီ, တၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤအဖီခိၣ် ပပှၤ ကလုာ်တဖၣ်သုးလီၢ်သုးကျဲ,ရၤလီၤအသးဒီးအိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢထံကီၢ်အါဘ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သန့ၤထီၣ်အသးလၢ ပပှၤကလုာ်အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ,တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူဒီးသ့ၣ်ထံးဝၣ်ဘိတဖၣ်အဖီခိၣ်,ပဂံၢ်ပနံၣ်,ပဃုၢ်နှၢ်ပလါ,မုၢ်နံၤတဖၣ် အမံၤန့ၣ်လီၤ. နံၣ်ထီၣ်သီအံၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ပပှၤကလုာ် အက့ၢ်အဂီၤ တမံၤလၢ အပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် ကညီကလုာ် တဖၣ် ဂံၢ်အနံၣ်, ဂံၢ်အလါ ဒ်အပှၤကလုာ် အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ အတၢ်လဲၤခီဖျိ, တၢ်ဖံးအီၣ်မၤအီၣ် ဒီးတၢ်ဘၣ်တ့ အတၢ် ဘၣ်ထွဲတဖၣ် အသိး န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢပှၤကညီကလုာ်နံၣ်ထီၣ်သီ အမုၢ်နံၤအံၤ ယစံးဘျုးဘၣ် ယကလုာ်ကညီခိၣ်နၢ်တဖၣ် လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ထံၣ်စိ လၢ အထိဒီး တၢ်အဲၣ်ပှၤကလုာ်, အတၢ်ရိၣ်ဖှိၣ်, ဟ်ဖှိၣ်ကဲ့ၤဝဲ ကညီကလုာ် အတၢ်ပာ်ပနီၣ်ဒီး မၤလၤကပီၤ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ မုၢ်နံၤလၢ အလီၤဆီတဖၣ်ဆူ မုၢ်နံၤတနံၤဃီအံၤအဃိန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ပနီၣ်ဒီးမၤလၤကပီၤက့ၤ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီမုၢ်တနံၤဃီအံၤ မ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်ကညီကလုာ်အထူသနူ, အလုၢ်အလၢ် ဒီးမ့ၢ်ကညီကလုာ် အတၢ်ပာ်ဖှိၣ်ထီၣ်က့ၤသး အပနီၣ်, မ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါ ထီၣ် ကညီကလုာ် အတၢ်ဃူတၢ်ဖိး အမုၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ဃီ, ယစံးဘျုးဘၣ်စ့ၢ်ကီး, ပပှၤကညီ ကလုာ်ကီးနီၢ်ဂၤဒဲး, ပှၤကညီကလုာ် အတၢ်ကရၢကရိ ကိးဖုကိးကရၢဒဲးလၢ တူၢ်လိာ်, ရဲၣ်ကျဲၤဒီးမၤလၤကပီၤဝဲဒၣ် ကညီနံၣ်ထီၣ်သီအံၤ ဒီး ကတိၤဟံးဃာ်, ပပှၤကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤ,အထူသနူ,အလုၢ်အလၢ်,အတၢ်ဆဲးတၢ်လၤ,အသူးအသ့ၣ်ဒီးအလၤကပီၤအံၤလၢ အလီၢ်အကျဲ ဒီးလၢအသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲစှာ်စှာ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဂဲၤလိာ်, အတၢ်စိာ်ခီ ဒီးအတၢ်ဟ့ၣ်သါဝဲဒၣ်ဆူ

ပှၤကညီကလုာ် သူၣ်ဘိၣ်သးစၢ် ဒီးပှၤလၢခံတစိၤတဖၣ်အအိၣ် လၢကျဲ အကလုာ်ကလုာ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်သါဝဲဒၣ် ဆူ ပှၤသးစၢ် လၢဆူညါ အစိၤတဖၣ်အစိၤ လၢကစိာ်မူစိာ်ဂဲၤဝဲဒၣ် ကညီကလုာ် အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ် ဒ်သိးပှၤကညီ ကလုာ်ကမ့ၢ် ပှၤတကလုာ် လၢကအိၣ်မူယုာ်ဝဲဒီးအပှၤကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပပှၤကညီကလုာ်လၢတၢ်အဲၣ်အီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သု၏,
ပှၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သု၏,

ဒ်ပပှၤကညီကလုာ် အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ အိၣ်ဝဲအသိး ပမ့ၢ်ပှၤတကလုာ် လၢအဟဲနုာ်လီၤအိၣ်ဆိးဝဲဒၣ် ဖဲကိၢ်အံၤ အပူၤ အဆိကတၢၢ် တကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ကညီတၢ်စံၣ်စိၤဒီတကတိၢ် ပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး ပှၤနီၣ်ဂံၢ်အါ, ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူဖိ တဖၣ် အတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ ,တၢ်ဂုာ်ကျဲးစၢးမၤလီၤမၢ်ကွံာ် ပပှၤကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ် လၢ ကျဲအါမံၤ န့ၣ်လီၤ. ပပှၤကလုာ် တဖၣ် ဂဲၤလိာ် ဒီတဒၢတြီဆၢဝဲဒၣ်လၢကျဲ အါဘိ,အါမံၤန့ၣ်လီၤ. ခီဖျိလၢကညီကလုာ် ဒိးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီး ကညီကလုာ် အခိၣ်အနၢ် တစိၤဘၣ်တစိၤ ထံၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢ ဒ်သိးဒီးကညီကလုာ် ကအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤဝဲ ဒ်ပှၤ တကလုာ် အသိးဒီး အတၢ်အိၣ်မူကတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲအဂီၢ် ပဘၣ်အိၣ်ဒီး ပထံပကိၢ်, တၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသး ခွဲးယာ်ဖဲကိၢ်အံၤအပူၤအဃိ ဂဲၤလိာ်ဝဲလၢ ပကဒိးန့ၢ်ဘၣ်ပဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤတကလုာ် အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤန့ၣ် ဒိးသန့ၤထီၣ် အသးလၢ ပှၤတကလုာ်ဝဲန့ၣ် အပှၤကလုာ် တဂၤဘၣ်တဂၤ စုာ်စုာ် အတၢ်သ့အဲၣ်, သ့ကတီၤ ဒီးသ့စူးကါဝဲ အပှၤကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ် လၢ အတၢ်အိၣ်မူ မုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤ ကိးနံၤဇဲးအပူၤ ဒီးလၢအတၢ်ဟ်ဖှိၣ်ထီၣ်သးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.အိၣ်ဒိးသန့ၤထီၣ်စ့ၢ်ကီးအသးလၢထံကိၢ်လၢအိၣ်ဆိးဝဲတဘ့ၣ်ထံကိၢ်အတၢ်ဘျၢ သဲစးခိၣ်သ့ၣ် လၢအသ့ၣ်ညါဟ်ပနီၣ်ဝဲ ပှၤတကလုာ်န့ၣ် အကျိာ်အကျာ်, အလံာ်အလဲၢ်, အလုၢ်လၢ် ထူသနူ ဒီး အတၢ်ဆဲး တၢ်လၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဒ်ထံကိၢ်လၢ အိၣ်ဝဲဒီး ပှၤကလုာ် အါကလုာ် လၢအတၢ်စံၣ်စိၤ တဲစိၤ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၤ ဒီးလုၢ်လၢ် ထူသနူ လၢလီၤဆီလိာ်အသးတဖၣ်န့ၣ် အလိၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဟ်ပနီၣ်, ဟ်ဒိၣ်ဒီးကွဲးဟ်လီၤ သဲစး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်လၢ တၢ်ဒီတဒၢဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးဟ့ၣ်ယာ်အီၤလၢထံကိၢ်အံၤအတၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢပထံပကိၢ်အပူၤ ပှၤပၢတၢ်တဖၣ်, တသ့ၣ်ညါဟ်ပနီၣ် ကလုာ် တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ခွဲးယာ်တဖၣ်ဘၣ်. လၢန့ၣ် အမဲာ်ညါ, တၢ်ဆိၣ်ဘံၣ်ဆိၣ်ဘၢ ဒီးတၢ်တတီတတြၢ်တဖၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်သဘံၣ်ဘုၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂုာ် လၢကလုာ် တကလုာ် ဒီးတကလုာ် အဘၢၣ်စၢၤ, လၢကမျၢၢ်ထံဖိကိၢ်ဖိ ဒီးပှၤပၢတၢ်တဖၣ် အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်ပှၤတကလုာ်အသိး ကညီကလုာ် အတၢ်ဂဲၤလိာ် လၢကအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤဒီး ကလဲၤထီၣ်လဲၤထီဝဲဒၣ်အဂီၢ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢလိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ် ပှၤန့ၢ်စိ န့ၢ်ကမီၤ ဒီးပှၤပၢတၢ်တဖၣ် တကျဲၤဘၣ်လိာ်ဝဲဒၣ် ဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါဘၣ်အမဲာ်ညါ, စူးကါဝဲဒၣ်စုကဝဲၤဂံၢ်ဘါ ဒီး ကျဲးစၢး ဆိၣ်လီၤသဘံး ကွံာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအကျဲအဃိ ကညီကလုာ်ဘၣ်ဂဲၤလိာ်ဝဲဒၣ်လၢအတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်အံၤ အဃိ စးထီၣ်လၢ (၁၉၄၉) န့ၣ် တုၤထီၣ်ဘးဝဲဒၣ် ဆူ စုကဝဲၤ တၢ်ဒုးပၢၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲၤလိာ် အပတီၢ်ဒီး တုၤလီၤလၢ ဆၢကတီၢ် ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢ ဒီတကတိၢ်အပူၤ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ် စၢဖှိၣ်ကရၢ ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တပယူာ်ဃီ လၢတၢ်ကဆိ ကတီၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤဒီး တၢ်ကထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ဒီးကျဲၤဘၣ်လိာ် ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဒီးကလုာ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်ဒီး သူၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ကိၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်ဒီး တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤ သးခွဲးယာ် ဒီးသူၣ်ထီၣ် ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် လၢကလုာ်ဖှၣ် ထံဖိကိၢ်ဖိခဲလၢာ် အတၢ်ဘၣ်ဘီၣ်ဘၣ်ညီ ဒီးထံကိၢ် အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဂီၢ်, ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဟ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကညီကလုာ်, ကမျၢၢ်ထံဖိ ကိၢ်ဖိ, ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးပၣ်တံၣ် ဒီးကလုာ်ဖှၣ်ပှၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ကရၢတဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်, ပှၤပၢတၢ် ကလုာ် ဒိၣ်စိသနူဖိ မီၤစိရိၤ တဖၣ် တအိၣ်ဒီး ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်သးအိၣ် လၢကကျဲၤဘၣ်လိာ် ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်အံၤ လၢထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး အကျဲဘၣ်. ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူဖိမီၤစိရိၤခိၣ်နၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တသးအိၣ်ဃ့ၣ်လီၤဘ့ါလီၤဝဲထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ဂ့ၢ်ကီအံၤလၢထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးအကျဲ ဒီးဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီ လၢတၢ်သူၣ်ဘျၢသးဘျၢသၢပျၢၤ န့ၣ် တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ် ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဒီးတၢ်သူၣ်ထီၣ် တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် အမ့ၢ်အတီလၢ အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤန့ၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲတန့ၢ်ဒီး တသ့လၢ့တက့ၤဘၣ်.

ပပှၤကညီကလုာ်လၢတၢ်အဲၣ်အီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဓၢ,
ပှၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဓၢ,

ကိၢ်ပယီၤစၢဖှိၣ် ဒိးန့ၢ်က့ၤတၢ်သဘျ့ လၢ ကိၢ်အဲကလံး အအိၣ်ဖဲ (၁၉၄၈) နံၣ်ဝံၤ အလိၢ်ခံ, စးထီၣ်ဖဲ (၁၉၆၂) နံၣ် ပယီၤသုးတဖၣ် ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ထံကိၢ်တၢ်စိကမီၤ ဒီးပၢထံကိၢ်အံၤလၢ သုးတၢ်ပၢတၢ်ပြးအကျဲသန့ လၢအကဲ့ၢ်အဂီၤ အကလုာ်ကလုာ်နူၣ်လီၤ. ထံဖိကိၢ်ဖိကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် အတၢ်ထီဒါသုးအတၢ်ပၢတၢ်ပြးအံၤလၢကျဲအကဲ့ၢ်အဂီၤအကလုာ်အဃိဆီတလဲ ဝဲအတၢ်ပၢတၢ်ပြးအကဲ့ၢ်အဂီၤ အကလုာ်ကလုာ်ဘၣ်ဆၣ်, တညီကွံာ်ဝဲဒၣ်ကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ သုးတၢ်ပၢတၢ်ပြး အစိကမီၤ ဘၣ်. ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် အတၢ်ယ့ထီၣ်လၢတၢ်ကသူၣ်ထီၣ်ထံကိၢ်အံၤဆူဖဲၣ်ဒရ့ၣ်ဖံၣ်မိၣ်ကရၢ့ၣ်စံၣ်သန့အဂံၢ်ထံးအဖီခိၣ် အံၤတၢ်နၢ်ပၢၢ်,ဆိၣ်ထွဲအီၤလၢထံကိၢ်ပူၤအါထီၣ်ဝဲဒၣ်နူၣ်လီၤ. ဖဲ၂၀၁၅နူၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ထံရှူ့ၢ်ကိၢ်သဲးအတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး ဒ်တၢ်ထံၣ်လိာ်ကစံးကတိၤ ထံရှူ့ၢ်ကိၢ်သဲးအစၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲအသိး တၢ်ကသူၣ်ထီၣ်က့ၤ ထံကိၢ်အံၤ ဆူ ဖဲၣ်ဒရ့ၣ်ဖံၣ်မိၣ်ကရၢ့ၣ်စံၣ်ကိၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်နူၣ်လီၤ. မ့ၢ်နာ်သက့ဒ်နူၣ်ဘၣ်ဆၣ်,တၢ်ကသူၣ် ထီၣ် ထံကိၢ်အံၤ ဆူဖဲၣ်ဒရ့ၣ်ဖံၣ်မိၣ်ကရၢ့ၣ်စံၣ်ထံကိၢ်အဂ့ၢ်အံၤ ကဲထီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီလၢ ပယီၤသုးတဖၣ်အဂီၢ် လၢ အတၢ်စိကမီၤ ကဆံးစှၤ, ကလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်နူၣ်လီၤ. အဃိ, ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကွံာ် ထံကိၢ် အတၢ်စိကမီၤလၢ ကိၢ်ပဒိၣ် လၢ ဘၣ်တၢ် ဃုထၢထီၣ်အီၤ လၢ ထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ် ခီဖျိ ဖံၣ်မိၣ်ကရၢ့ၣ်စံၣ် တၢ်ဃုထၢအကျဲ နူၣ်လီၤ. ကတိၢ်အံၤ ခီဖျိလၢ ပယီၤသုး ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကဒီး ထံကိၢ် တၢ်စိကမီၤ အသီတဘျီ ဖဲ (၂၀၂၁) လါဖ့ၤဘြူၤ အါရံၤ (၁)သီနံၤအဃိ တၢ်ဂဲၤလိာ် လၢ ထံရှူ့ၢ်ကိၢ်သဲး အ ကျဲတဖၣ် ပတှာ် ကွံာ်အသးခဲလၢာ်နူၣ်လီၤ. ပယီၤသုး ဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ထံကိၢ် တၢ်စိကမီၤ အံၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် ဖျိဖျိဖျါဖျါလၢ ကိၢ်အံၤ တၢ်ကသူၣ်ထီၣ်အီၤ ဆူ ဖဲၣ်ဒရ့ၣ် ဖံၣ်မိၣ်ကရၢ့ၣ်စံၣ် ထံကိၢ်အဂီၢ် ပယီၤသုးတတူၢ်လိာ်အီၤ လ့ၤတက့ၤ ဘၣ်နူၣ်လီၤ. ပယီၤသုး အတၢ်ပာ်သး အိၣ်လၢ ကဘၣ်ဒိၣ်စိ,နံၢ်စိကမီၤဒ် (၂၀၀၈) တၢ်သူၣ်ထီၣ် ထံကိၢ်တၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ် ကွဲးပာ်လီၤဒီးဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤအသိးနူၣ်လီၤ.

ပယီၤသုး ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအကဘျံးကဘျဲၣ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ထံကိၢ်တၢ်စိကမီၤအံၤ တၢ် တတူၢ်လိာ်အီၤ ဒီး ထီဒါအီၤ လၢကမျၢၢ်ထံဖိကိၢ်ဖိတဖၣ်, ကိၢ်ပဒိၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်, ကိၢ်ပဒိၣ်ကူၣ်သ့, ဆူၣ်ချ့ပှၤမၤ တၢ်ဖိ တဖၣ်ဒီးလီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢပှၤသူၣ်စၢ်သးဘီၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ. ဖဲလၢတၢ်ထီဒါအီၤ ခီဖျိလၢ တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်သးလၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် အကျဲတဖၣ် အဆၢကတီၢ် ပယီၤသုး ဟံးနူၣ်ဆူၣ် ထံကိၢ်တၢ်စိကမီၤ အသုးမုၢ်သံၣ်ဘိတဖၣ် စူးကါဝဲ တၢ်စုကဝဲၤဒီး ဆိၣ်လီၤ ပှိၢ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးအကျဲ တုၤလၢ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ဒီးတၢ်သံတၢ်ပှၢ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲ အပတီၢ်ဒၣ်လဲၣ် နူၣ်လီၤ. ပယီၤသုးတဖၣ် အတၢ်ဆိၣ်လီၤပှိၢ် တၢ်ထီဒါသုးတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ထံကိၢ် တၢ်စိကမီၤ လၢကျဲ အကလုာ်ကလုာ် ဆူၣ်ထီၣ်ဒီး တၢ်ကြီဆၢ ထီဒါတဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် ဒီး လၢခံကတၢၢ် တၢ်ထီဒါ လၢ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျဲတဖၣ် ခီဃီၤဝဲဒၣ် ဆူ တၢ်ဒီသဒၢလီၤက့ၤသးလၢ တၢ်စုကဝဲၤဒီး ဆူ စုကဝဲၤ တၢ်ဒုးပၢၢ်ဆၢ တၢ်ထီဒါ အကျဲနီၢ်နီၢ် နူၣ်လီၤ. လၢ တၢ်ဒုးလီၤပှိၢ်ဒီး မၤကတၢၢ်ကွံာ် ပယီၤသုး အတၢ်ဒိၣ်စိ ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ် တၢ်စိကမီၤအံၤအဂီၢ် တၢ်စူးကါ သုးဂ့ၢ်ဝီအကျဲဒီး ဆိၣ်သနံးအီၤလၢ သုးကရူ့ၢ်ပာ်ဂံၢ်ပာ်ဘါအကျဲ နူၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အလီၢ်အိၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်နူၣ်လီၤ. ကလုာ်ဒူၣ် ဒီး ထံဖိကိၢ်ဖိ ကမျၢၢ်, လီၤဆီဒၣ်တၢ်, ပှၤသူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်တဖၣ် ထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီး တူၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်လၢ ခါဆူညါထံကိၢ် အတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်, တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ ဒီး တၢ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့လၢ ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ် အဘၣ်စၢၤ ကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်, ထံကိၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်သူၣ်ထီၣ်အီၤဆူ ဖဲၣ်ဒရ့ၣ် ဖံၣ်မိၣ်ကရၢ့ၣ်စံၣ်ထံကိၢ်နူၣ်အါထီၣ်ဝဲဂီၢ်မုၢ်နူၣ်လီၤ.ကလုာ်ဒူၣ်ဒီးထံဖိကိၢ်ဖိသူၣ်စၢ်သးဘီၣ်တဖၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဝဲစုကဝဲၤဒီးထီဒါ ဝဲပယီၤသုးအံၤလၢသုးဂ့ၢ်သုးဝီအကျဲအါထီၣ်ဒီးဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်နူၣ်လီၤ.

ပပှၤကညီကလုာ်လၢတၢ်အဲၣ်အီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဓၢ,
ပှၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဓၢ,

ကတိၢ်အံၤ ကိၢ်ပယီၤသုး ဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ထံကိၢ်တၢ်စိကမီၤ ကပှဲၤထီၣ်ဝဲဒၣ်(၄)နံၣ်နူၣ်လီၤ. လၢ(၄)နံၣ်အတိၢ်ပူၤ တၢ်ဒုး ထီဒါအီၤလၢ မိၢ်သီမိၢ်လါဂ့ၢ်ဝီ, သုးဂ့ၢ်ဝီ, ထံရှူ့ၢ်ကိၢ်သဲးဂ့ၢ်ဝီ ဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီအကျဲတဖၣ် အါထီၣ် ဒီးဆူၣ်ထီၣ် ကွၢ်ကွၢ်နူၣ်လီၤ. ပူၤထီၣ်ကွံာ် ထံကိၢ်စှၤဘ့ၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်ထံကိၢ်လၢ အအါတသ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ် သုးကရူ့ၢ်လၢ အဟံးန့ၢ်ဆူၣ် ထံကိၢ် တၢ်စိ ကမီၤအံၤ ဖိးသဲစးဘၣ်. ဆိကတိၢ်ဝဲ တၢ်မၤသကိး လၢထံရှူ့ၢ်ကိၢ်သဲး ဒီးလၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ် နူၣ်လီၤ.

ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်နာ်ဒီး အတၢ်ဆိၣ်ထွဲ သုးကရူ၊အံၤ တအိၣ်ဘၣ်. ကီၢ်ပယီၤသုး ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ဃံးတၢ်စ့ၤဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲ လၢအကပၤကပၤန့ၣ်လီၤ. အသုးကလၢၤ အဒိၣ်အထီတဖၣ် အါကလၢၤဒီး ဝ့ၢ်အါဝ့ၢ် ဘၣ်တၢ် ထိၣ်ဒုးမၤန့ၢ်အီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ အိၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကီၢ်ပူၤ တၢ်လီၢ်အါတီၤန့ၣ်လီၤ. အသုးမုၢ်သံၣ်ဘိတဖၣ် ဘၣ်သံ ဘၣ်ပှ့ၢ်ဝဲဒီး အသးဟဟိၣ် ဟးဂီၤဒီး တူၢ်ဃၣ်အသးဒီး ဟ်လီၤ အတၢ်စုတၢ်ကစဲၤ ဆူ တၢ်ပၢ်ဆၢ ကရၢတဖၣ် အါထိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသုးမုၢ် တဖၣ် တၢ်ဒုးလီၤသဘံၣ်သုးဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ထီဒါတဖၣ် ကန့ၢ်အဂီၢ်, စူးကါဝဲ သုးဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအကျဲတဖၣ် လၢ တလီၤက်ပှၤကူပှၤကညီဒီး ထီဒါဝဲ တၢ်ဒုးသုး အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. စူးကါဝဲ ကျိဒိၣ်ကျိထီဒီး ကဘီယူၤ ဒုးသုးတဖၣ် ဒီး ခးလီၤဒီး တ့ၢ်လီၤဝဲ မ့ၣ်ပိၣ်တဖၣ် ဆူ ဒူသဝီ, ချ့ဝ့ၢ်, ကမျၢ်အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ, ကမျၢ်တၢ်သူၣ်ထိၣ်ဒီး တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ အတၢ်သူၣ်ထိၣ်တဖၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်နီၤဖးသုးဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ခးပနိၣ်အဆၢတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤ ခီဖျိပယီၤသုး အတၢ်မၤ တအုးတပိုၤတဖၣ်အဃိ ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒီး တၢ်ဃံးတၢ်စ့ၤ, တၢ်လီၤမၢ်, တၢ်သံတၢ်ပှ့ၢ် ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤ ဖိၣ်ဖိၣ်မုၢ်မုၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတဖၣ်အဃိ ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ဘၣ်ကဲထိၣ်ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမံၤ လၢကီၢ်ပူၤ အနီၣ်ဂံၢ် အါထိၣ်ဝဲဒၣ် ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢန့ၢ်အမဲာ်ညါ, တၢ်ဘၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အံၤ တၢ်ကဘၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အီၤ တၢ်ဆၢကတီၢ် ကယံာ်ဒ်ဆံးအါ တၢ်ဖးအီၤတဘၣ်ဘၣ် ဒီးတၢ်သူၣ်မံ, တၢ်သးကျၢၤတအိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ် န့ၣ် ပန့ၢ်ပၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပဒိသူၣ်ဒိသး ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် လၢ အတၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တဖၣ်အံၤအဃိန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နာ်သက့ ဒ်န့ၣ် ဘၣ်ဆၣ် , ပတၢ်ဂဲၤလိာ်အံၤ တမ့ၢ်ထဲလၢ တၢ်ဒုးလီၤပိိၢ်ကွံာ် သုးမီၤစိရိၤ ခဲအံၤ တဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်ပညိၣ်ဒီးကွၢ်စိအီၤ လၢ တၢ်ကဒုးလီၤပိိၢ်, မၤကတၢၢ်ဒီး မၤလီၤမၢ်ကွံာ် မီၤစိရိၤသနူ အက့ၢ်အဂီၤခဲလၢာ်ဒီး ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူ တဖၣ်လၢကီၢ်တဘ့ၣ်အံၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလၢပှဲၤ တၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိအံၤအဂီၢ် တၢ်မၤကျဲလၢတၢ်ဃုထၢအီၤအဂၤတအိၣ်ဘၣ်. တၢ်ဒုးလီၤပိိၢ်ကွံာ် သုးမီၤစိရိၤ လၢဒုးယၤအကျဲန့ၣ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ကျဲတဘိ လၢပတဃုထၢအီၤန့ၣ် တသ့ဘၣ်ဒီး ပကဘၣ်ဃုထၢအီၤ သပှ့ၢ်ကတၢၢ် လီၤ. ပပှၤကလုာ်, ဃုာ်ဒီး ကလုာ်ဒူၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ကနၢ်ပၢ်, အၢၣ်လီၤ ဒီးတူၢ်လိာ်သကိးအီၤဒီး ကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်သကိး တၢ်အိၣ်သး တဖၣ်အံၤ ဆူညါဒီး ကဆၢထၢၣ်ဃုာ်ဒီးပှၤ လၢတၢ်ပၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲၤလိာ်အံၤအပူၤဒီး ဟံးန့ၢ်သကိး တၢ်မၤနၢၤအဂီၢ်, မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ, တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဒီး တၢ်ကွဲမုာ်စ့ၢ်ကီး န့ၣ်လီၤ.

ပပှၤကညီကလုာ်လၢတၢ်အဲၣ်အီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဓၢ,
ပှၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဓၢ,

ဒ်ပမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်အသိး ပကမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်လၢအအိၣ်ဒီး အကဟုကညီၢ်, အသူးသ့ၣ်လၤကပီၤဒီး လဲၤထိၣ်လဲၤထီ လၢ အဖိးမံဒီး စိၤဆၢကတီၢ် အတၢ်အိၣ်သးန့ၣ် ထဲလၢပအိၣ်ဒီး တၢ်အဲၣ်ပှၤကလုာ်သး တမံၤဓိၤန့ၣ် တလၢတပှဲၤဒံး ဘၣ်. ပကဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး အဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖိ အသးသဟိၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဒ်ပအိၣ်ဒီးသးလၢ အဲၣ်ဒီးကတီၤကူၤ ပပှၤကလုာ်အကူ့ၢ်အဂီၤတဖၣ်အသိး ပကဘၣ်အိၣ်ဒီးသးလၢ အပၢ်ဆၢထီဒါဒီး မၤလီၤမၢ်ကွံာ်ကယဲၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် လၢ အကမၤဟးဂီၤကွံာ် ပပှၤကလုာ် အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤ ဒီးတၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကဘၣ်ဂဲၤလိာ် ဒီး ဒုးအိၣ်ထိၣ် ပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢတၢ်ဂ့ာ်န့ၢ်ဆူၣ်အီၤ, ထီဒါထံရှ၊ကီၢ်သဲး တၢ်တတီတတြၢ်လၢ အကးတံၢ်ယာ် ပပှၤကလုာ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်,ကလုာ်ဒူၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီး ထံကီၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထိၣ်ထီထိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအဂီၢ် အလီၢ်အိၣ်လၢ ပပှၤကညီကလုာ်ကိးဂၤဒဲး တဂၤလၢပလီၢ်ပကျဲဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ်, ပကဘၣ်ဟံးန့ၢ်သကိးမူဒါ ဒီးဂဲၤလိာ်သကိးအီၤန့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်အံၤ, ကီၢ်ပယီၤထံရှ၊ကီၢ်သဲးအတၢ်အိၣ်သးဒီး တၢ်မၤလၢပှဲၤ ပပှၤကလုာ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ခဲလၢာ် လၢ အအိၣ်ဆိးဖဲ ကီၢ်အံၤ အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီအဂီၢ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ အဆိကတၢၢ်တမံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သူၣ်ထိၣ် ကီၢ်သူလ့ၤ လၢ အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ် အလၢအပှဲၤန့ၣ်လီၤ.ဒီးတကတီၢ်ဃီ န့ၣ်, တၢ်ကသူၣ် ထိၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ် ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢ အိၣ်သူၣ်ထိၣ် ဆီလီၤအသး လၢ ကီၢ်စဲၣ်တဖၣ် လၢအိၣ်ဒီး တၢ်သဘျ့,တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပပှၤကညီကလုာ်လၢတၢ်အဲၣ်အီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧ,
ပှၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧ,

တၢ်မၤလၢပှဲၤ တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိတဖၣ်အံၤ ထဲပှၤတဖုတကရၢဒီး ပှၤတကလုာ်ဧါနၣ် ပမၤအီၤ တဝံၤဘၣ်. ကလုာ်ဒူၣ်တၢ်ပၢ်ဆၢ အကရၢတဖၣ်, လီၤဆီဒၣ်တၢ်, လၢတၢ်မၤလၢပှဲၤ ကညီဒီကလုာ် အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအဂီၢ်, အလီၢ်အိၣ် ဝဲဒၣ် လၢကညီတၢ်ပၢ်ဆၢ ကရၢတဖၣ် ဒီးကညီကလုာ် အတၢ်ကရၢကရိခဲလၢာ် ကအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဝဲ လၢကညီကလုာ်ဂ့ၢ်ဝီ အဖီခိၣ်ဂၢ်ဂၢ်ကျၢၤကျၢၤဒီး ဖိၣ်လိာ်စုဒီး မၤသကိးတၢ် လၢခါဆူညါ ကညီကလုာ် အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤ ဒ်ပှၤတကလုာ်အသိးဒီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီအဂီၢ်နၣ်လီၤ. ပကဘၣ် ဟ်ကပၤကွံာ် နီၢ်ကစၢ် ဒီးတၢ်ကရၢကရိ အတၢ်ဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်ဒီး ကွၢ်စူၣ်အီၤ ဆူကလုာ်ဒီကလုာ် ဒီးထံကီၢ် ဒီတဘ့ၣ် အတၢ်ဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ် ဒီးဂဲၤလိာ်သကိးအီၤဃူဃူနၣ်လီၤ. လၢထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်အိၣ်သးအံၤအဖီခိၣ်နၣ်ပပှၤကလုာ်ကညီဖိတဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤလၢသ့ၣ်ညါဟ်ပနီၣ်ဒီး ဂံၢ်ဃှာ်အသးလၢအမ့ၢ်ကညီကလုာ် ဒီးကညီကလုာ် အတၢ်ကရၢကရိလၢကီးသတြီၢ်ထီၣ်ဝဲလၢမၤတၢ်လၢအပှၤကလုာ်အဂီၢ်ခဲလၢာ်ကဘၣ်အိၣ်ဃှအိၣ်ဖိး,ဟ်ဖှိၣ် မၤသကိးတၢ်ဒီး ဂဲၤလိာ်ဟ့ၣ်လီၤအသးလၢ ကညီဒီကလုာ် အတၢ်ဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ်နီၢ်နီၢ် လၢကညီနီၣ်တယၢ် တဘ့ၣ်ဃီ ဒီး လၢတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ တခါဃီ အဖီလာ်နၣ်လီၤ.

တကတီၢ်ဃီနၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအံၤ ဒ်အတၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤ ဒီး အတၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိ အိၣ်ဟ်တ့ၢ်လံ လၢခါဆူညါ ကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ် ဒီး ဒ်တၢ်ကရၢကရိ အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ အိၣ်ဝဲအသိး ဂဲၤလိာ်တ့ၢ်ဝဲနၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ပၢ်ဆၢ အတၢ်ကရၢကရိတဖုအသိး တၢ်ဂ့ၢ်လၢ အတၤတၢ်ဒီးပှၤတဖၣ် မ့ၢ်အိၣ် အါမးဘၣ်ဆၣ် ပအိၣ်ဒီးတၢ်သုးတၢ်ကျဲၤ လၢပကမၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်ပၢတၢ်ပြး လၢတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ ကမျၢ်ဂ့ၢ်ဝီဒီး တၢ်တိစၢၤ မၤစၢၤ ကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ ကဂ့ၤထီၣ်ဝဲအဂီၢ်နၣ်လီၤ. ဒ်သိးဒီး ပတၢ်ပၢတၢ်ပြး အဂံၢ်ကဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒီး ကံၢ်စီ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တဖၣ် ကဂ့ၤထီၣ်အါထီၣ်ဝဲအဂီၢ် ပအိၣ်ဒီး ကီၢ်ဆၣ်ခဲလၢာ် ပှၤပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ ကမျၢ်ဂ့ၢ်ဝီ ပဒိၣ်ပပှၢ်တဖၣ် အခီဖျိးဖးဒိၣ် တခါဒီး ဟ်ဂၢ်ပာကျၢၤ **"ကီၢ်သူလ့ၤ တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ ကမျၢ်ဂ့ၢ်ဝီ အလံာ်စိာ်စု"** ဒီး အိၣ်ဆၢထၢၣ် ဒ် **"ကီၢ်သူလ့ၤပဒိၣ်"** တဖု အကဲ့ၢ်အဂီၤအသိး လၢ တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအဂ့ၢ်အဝိနၣ်လီၤ.

ပပှၤကညီကလုာ်လၢတၢ်အဲၣ်အီၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧ,
ပှၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧ,

လၢခံကတၢၢ် ဖဲ လၢတၢ်သဂၢၢ်တူၢ်လိာ် ဒီးမၤလၤကပီၤ ၂၇၆၄ ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ အမုၢ်နံၤအံၤနၣ် မ် ကညီနံၣ်ထီၣ်သီ ကဟဲစိာ်နၢ် ကညီဒီကလုာ် လၢကညီကလုာ် အသးသဟိၣ်, ကညီကလုာ် အတၢ်ဃူတၢ်ဖိးဒီးကညီကလုာ် အတၢ်သး ခုတလ့ၢ်ဒီး ပပှၤကလုာ် ကညီဖိခဲလၢာ် ကအိၣ်ဒီး တၢ်ဟ်လီၤသးကျၢၤမုဆူလၢ ကမၤနၢၤကွံာ် ကယဲၢ်တၢ်လၢ အကမၤဆံး လီၤစှၤလီၤ ပပှၤကလုာ် ကညီဖိတဖၣ် အသူးအသ့ၣ် ဒီးအလၤကပီၤတဖၣ်ခီဖျိတၢ်သူၣ်ထီၣ်ပှၤကလုာ် အတၢ်ဃူတၢ်ဖိးနၣ် တက့ၢ်. မ်ပပှၤကလုာ်ကညီဖိ အတၢ်ကရၢကရိခဲလၢာ်, ပပှၤကညီကလုာ်လၢ အိၣ်လၢ ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဒီး ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ခဲလၢာ် ကအိၣ်ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤသးဒီးတၢ်သးတီဒီးပပှၤကလုာ် လၢပပှၤကလုာ်ကညီ အနီၣ်တယၢ် တဘ့ၣ်ဃီ အဖီလာ်နၣ် တက့ၢ်. မ်ပပှၤကညီကလုာ် ကီးဂၤဒဲး တဂၤလၢပသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲစှာ်စှာ် ပကမၤလၢပှဲၤသကိး ပပှၤကလုာ် အမူအဒါ တုၤလၢ တၢ်မၤနၢၤတစုနၣ်တက့ၢ်. မ် ကညီကမျၢ် ဒီးကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် ကပူၤဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢ တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤ အကလုာ် ကလုာ် ဒီးလၢ သုးမီစိရိၤ ဒီးမီစိရိၤ အကလုာ်ကလုာ် အတၢ်ပၢတၢ်ပြး အအၢအသီတဖၣ် အဖီလာ်နၣ် မ့ၢ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၤ ဆၢဝဲနၣ်လီၤ.

မၤနၢ်အိၣ်ကဲ နၢၤဒၣ်နၢၤဒါတက့ၢ်....

ကရၢခိၣ်
ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး

ဗဟိုဌာနချုပ်

ကော်သူးလေ

www.knuhq.org

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌ ပဒိုစောကွယ်ထူးဝင်း မှ (၂၇၆၄)ခုနှစ်,ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့ သို့ ပြောကြားသော မိန့်ခွန်း

ချစ်ခင်လေးစားအပ်ပါသော ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့ ,

မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားအပေါင်းတို့ ,

ယနေ့သည် ကရင်သက္ကရာဇ် (၂၇၆၃) ခုနှစ် ကို ဖြတ်သန်းလာခဲ့ကြပြီး (၂၇၆၄) ခုနှစ် ကို စတင် ချဉ်းနင်း ဝင်ရောက်သော နေ့ဖြစ်သည်။ ကရင်အမျိုးသား သမိုင်းအစဉ်အဆက် ဖော်ပြပါရှိသည်အတိုင်း ဤအရပ်ဌာနေသို့ ရောက်ရှိလာကာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်မှာ (၂၇၆၄)ခုနှစ် ထဲသို့ပင် ဝင်ရောက်လာပြီ ဖြစ်သည်။ ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူးနေ့ ၌ ကျနုပ်အနေဖြင့် ကရင်တမျိုးသားလုံးနှင့်တကွ ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ လူမျိုးစု မျိုးနွယ်စု အသီးသီး၊ မိဘပြည်သူအားလုံးကို **"ကရင်အမျိုးသားနှစ်သစ်ကူး အခါသမယတွင် စိတ်၏ချမ်းသာခြင်း၊ကိုယ်၏ကျန်းမာခြင်း၊ ရွှင်လန်းခြင်း၊ အေးမြခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ဖူလုံကြွယ်ဝခြင်း များတို့ကို ပိုင်ဆိုင်နိုင် ပါစေကြောင်း၊ မကောင်းမသင့်သော အရာများမှ ကင်းဝေးလျက် အောင်မြင်တိုးတက်ကာ ဘေးကင်းရန်ကွာ ပါစေကြောင်း"** ဆုတောင်း မေတ္တာ ပို့သအပ်ပါသည်။

ကရင်လူမျိုး သည် လူမျိုးတစ်မျိုး ၏ ဖြစ်တည်မှု လက္ခဏာရပ်များဖြင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်သည် ကို ဖော်ပြပြီးသား ဖြစ်နေပါသည်။ ပြည်ထောင်စုအတွင်း တိုင်း နှင့် ပြည်နယ် များတွင် မှီတင်း နေထိုင်လျက်ရှိကြပြီး ယိုးဒယားနိုင်ငံ ၏ ခရိုင်အချို့ နေရာအချို့ တွင် နေထိုင်လျက် ရှိပါသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အနယ်နယ် အရပ်ရပ်နှင့် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ပင် ရွှေ့ပြောင်း ပျံ့နှံ့ နေထိုင်ကြလျက် ရှိပါသည်။ ကရင့်သမိုင်း အစဉ်အဆက်၊ အသက်ရှင်ရပ်တည်မှု နှင့် သဘာဝ သစ်၊ ဝါး၊ မြစ်၊ ချောင်း များ အပေါ်တွင် ကြည့်မှတ်၍ နှစ်၊ လ၊ ရက်များ ကို ရေတွက် အမည်မှည့်ခေါ် ခဲ့ကြပါသည်။ ထို အကြောင်းအရာများ ၌ နှစ်၊ လ၊ ရက် များ ကို သတ်မှတ်လျက် ဖော်ပြ ဂုဏ်ပြု ကျင်းပခဲ့သော နှစ်သစ်ကူး နေ့ သည် လူမျိုးတစ်မျိုး ၏ အင်္ဂါရပ် တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့သော ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ ၌ ကျနုပ် အနေဖြင့် မတူညီ ကွဲပြားနေသော ခြားနားစွာ ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြသည့် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ကို ပြန်လည် ချိန်ကိုက်တွက်ချက်ပြီး တစ်ခုတည်းသောနေ့ရက် ဖြစ်လာစေရန် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပေးခဲ့သော အမျှော်အမြင်ကြီးမားပြီး မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာသည့် ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်များကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။ တဆက်တည်းမှာပင် ယခုကဲ့သို့ ကရင်လူမျိုးများ၏ ဖြစ်တည်မှု၊ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု၊ ထုံးတမ်းဓလေ့၊ ဂုဏ်အရှိန်အဝါ ကျက်သရေ ပြည့်ဝမှု တို့၏ အမှတ်လက္ခဏာ တရပ်အဖြစ် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ အစီအစဉ်ကို ထိန်းသိမ်းပြီး ရှိသည့်နေရာ၊ ကျသည့် အခန်းကဏ္ဍ များတွင် လက်ခံကျင်းပ ကြကုန်သော အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ကရင်လူမျိုး တစ်ဦးစီတိုင်း ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်မိပါသည်။ ထိုသူတို့ ၏ လှုပ်ရှားမှု၊ နှစ်စဉ်ကျင်းပမှု များဖြင့်

ကရင်လူငယ် မောင်မယ်များ၊ နောက်မျိုးဆက်သစ်များ အတွက် အမျိုးသား အမွေအနှစ် တစ်ခုအဖြစ် လက်ဆင့်ကမ်း ပေးခဲ့ခြင်းသည် ကရင်လူမျိုး အနေဖြင့် လူမျိုးတစ်မျိုး ၏ အင်္ဂါရပ်များဖြင့် ခိုင်မြဲစွာ တည်ရှိ နေရန် ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ချစ်ခင်လေးစားအပ်ပါသော ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့ ,

မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားအပေါင်းတို့ ,

ကရင့်သမိုင်းကြောင်း အရ မိမိတို့ ကရင်လူမျိုးသည် ဤအရပ်၊ ဤရေမြေ ဌာနေသို့ အစောဆုံး ရွှေပြောင်း ရောက်ရှိ နေထိုင်ခဲ့ကြသော လူမျိုးဖြစ်ပါသည်။ လူမျိုးကြီးဝါဒ၊ လူဦးရေများသောသူများ၏ အနိုင်ကျင့် ဖိနှိပ်မှု၊ မိမိတို့ ၏ လူမျိုး အမှတ်အသား လက္ခဏာများ ကို ပပျောက်စေရန် နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးဖြင့် ခြယ်လှယ် လုပ်ဆောင်မှုများ ကို သမိုင်းကြောင်း တလျှောက်လုံးတွင် ကြုံတွေ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ မိမိတို့အနေဖြင့်လည်း လမ်းအမျိုးမျိုး၊ နည်း အသွယ်သွယ်ဖြင့် ပြန်လည် တွန်းလှန် ကာကွယ်ခဲ့ရသည်။ ကရင်လူမျိုးများ ၏ ပညာရေးကဏ္ဍ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုး လာ ပြီး, ဤနိုင်ငံ၌ လူမျိုးတစ်မျိုးအဖြစ် ရပ်တည်ရန်၊ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် တိုင်းပြည် ရရှိရန်၊ လွတ်လပ်ရေး ရရှိရန်၊ တန်းတူညီမျှမှု နှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရရှိရန် လိုအပ်သောကြောင့် ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် အဆက် ဆက်တို့ မှ အစဉ်တစိုက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားခဲ့ ကြပါသည်။

လူမျိုးတစ်မျိုး ၏ ရပ်တည်မှု သည် အဆိုပါလူမျိုး ဖြစ်သော လူ တစ်ဦးချင်းစီ ၏ နေ့စဉ် အသက်ရှင် နေထိုင် ခြင်း ၌ မိမိလူမျိုး ၏ ရိုးရာ ယဉ် ကျေးမှု အမှတ်လက္ခဏာများ ကို ချစ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် ခြင်း များသည် အဓိက ကျပေသည်။ ထို့အတူ နိုင်ငံအတွင်း ရှိ လူမျိုး၊ မျိုးနွယ်စုများ ၏ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ ထုံးတမ်း များ ကို အသိအမှတ်ပြု လေးစား တန်ဖိုးထားသော နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ သည် လည်း အရေးကြီး ပါသည်။ နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အတွင်းတွင် နိုင်ငံ ၏ လူမျိုး၊ လူနွယ် အသီးသီးတို့၏ သမိုင်းကြောင်း၊ ယဉ်ကျေး မှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း တို့ကို ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ အခွင့်အရေး ပေးခြင်း များဖြင့် အသိအမှတ်ပြု, တန်ဖိုးထားလျက် ဥပဒေ ပြု ထည့်သွင်းရေးဆွဲပေးရန် လိုအပ်သည်။

နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရ အဆက်ဆက်၏ အမျိုးသားတန်းတူရေး ကို အသိအမှတ်မပြုဘဲ ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ် ခြင်း၊ တရားမျှတမှု မရှိခြင်း များကြောင့် လူမျိုး တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုးတို့ အကြား, ပြည်သူလူထု နှင့် အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရ အကြား တို့တွင် ပဋိပက္ခများ၊ အဓိကရုဏ်းများ ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ကရင်လူမျိုး တို့၏ လူမျိုးတစ်မျိုး အဖြစ် ရှင်သန်ရပ်တည်မှု၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အတွက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှား ခဲ့ကြသည့်အပေါ် အာဏာရသူများ၊ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်သူ များ မှ တရားသောနည်းလမ်းဖြင့် မဖြေရှင်းပေးခဲ့ ကြသည့်အပြင် လက်နက်အားကိုးဖြင့် အင်အားနည်းသူများ ကို ဖိနှိပ်ခြယ်လှယ် ချေမှုန်းလာခဲ့သောကြောင့် ကရင်လူမျိုးတို့၏ အမျိုးသားရေး ရုန်းကန် လှုပ်ရှားမှု သည် လက်နက် ကိုင် တော်လှန်ရေး အသွင်သဏ္ဍာန် အဖြစ် ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်မှာ (၁၉၄၉)ခုနှစ် မှ စတင်၍ ယနေ့အထိတိုင်ပင် ဖြစ်သည်။

တိုင်းပြည် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးပြီး ပြည်သူပြည်သားများ၏ ဘဝ သာယာဝပြောကာ ငြိမ်းချမ်းသည့် တန်းတူ ညီမျှရေး၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရရှိစေမည့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုအား တည်ဆောက်သွားရန် ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခ နှင့် လူမျိုးရေး ပြဿနာများအား လက်နက်ကိုင် နည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်းကို ရပ်တန့်ပြီး တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ခြင်းဖြင့် အဖြေရှာညှိနှိုင်းသွားကြရန် တော်လှန်ရေးကာလ တလျှောက်လုံး ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး မှ အမြဲတစေ တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထိုအတွက်လည်း ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး အနေဖြင့် ကရင် လူမျိုးများ၊ မိဘပြည်သူများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း အုပ်ချုပ်သူ လူမျိုးကြီးဝါဒီ အာဏာရှင်များ၏ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန် ဆန္ဒသဘောထား မရှိခဲ့ကြပါ။ လူမျိုးကြီးဝါဒီ အာဏာရှင်များမှ နိုင်ငံရေးပြဿနာ ကို နိုင်ငံရေးနည်းလမ်း ဖြင့် ရိုးသားစွာဖြေရှင်းပေးခြင်း၊ ပြေလည်အောင်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါက စစ်မှန်သော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ကို တည်ဆောက်ရန် အရေးကိစ္စသည် လုံးဝ ဖြစ်လာမည်မဟုတ်ပါ။

ချစ်ခင်လေးစားအပ်ပါသော ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့ ,

မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားအပေါင်းတို့ ,

မြန်မာပြည် ၏ လွတ်လပ်ရေး ကို ဗြိတိသျှကိုလိုနီ လက်မှ (၁၉၄၈) ခုနှစ်တွင် ရရှိခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်း, (၁၉၆၂)ခုနှစ်တွင် ဗမာစစ်တပ်မှ နိုင်ငံတော်အာဏာကို အဓမ္မ သိမ်းယူပြီး စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။ ပြည်သူလူထု နှင့် လူမျိုးအလိုက် တော်လှန်သူများမှ နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဆန့်ကျင်တော်လှန်ကြသောကြောင့် အုပ်ချုပ်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြောင်းလဲအုပ်ချုပ်ခဲ့သော်လည်း, မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ နှင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ကို မစွန့်ပယ်ခဲ့ကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ် ကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံတော် တည်ဆောက်ရန် ပြည်တွင်းနေလူမျိုးစုများ၏ အချင်းချင်း နားလည်မှု, အားပေးထောက်ခံမှုသည် များပြားလာခဲ့ရပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးမှု အစီအစဉ်များ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု ရှိလာခဲ့သည့်အတွက် ဤတိုင်းပြည်ကို ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု အဖြစ် တည်ဆောက်သွားကြရန် သဘောတူညီချက်ရလဒ် ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ယခုကဲ့သို့ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရန် အရေးသည် ဗမာစစ်တပ်အတွက် အာဏာယုတ်လျော့ကာ ပျောက်ကွယ်သွားမည်လော ဟူသည့် စိုးရိမ်ပူပန်စရာ ဖြစ်လာစေသည်။ ထို့ကြောင့် အများပြည်သူမှ ဒီမိုကရေစီစနစ် ရွေးကောက်ပွဲဖြင့် မဲပေး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့သော အစိုးရထံ မှ ထပ်ခါတလဲလဲ အဓမ္မအာဏာသိမ်းယူခဲ့ကြသည်။ (၂၀၂၁)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁)ရက်နေ့ တွင် ဗမာ့တပ်မတော် မှ နိုင်ငံတော်အာဏာကို ထပ်မံ၍ အဓမ္မသိမ်းယူခဲ့သည့်အတွက် နိုင်ငံရေးနည်းလမ်းဖြင့် ရှန်းကန်လှုပ်ရှားမှုများ အားလုံး ရပ်တန့်ခဲ့ပါသည်။ ဗမာ့တပ်မတော်၏ အာဏာသိမ်းယူမှုသည် ဤတိုင်းပြည်ကို ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု အဖြစ်တည်ဆောက်သွားမည်ကို လုံးဝ လက်မခံကြောင်း ထင်ထင်ရှားရှား ဖော်ပြနေသည်ပင် ဖြစ်သည်။ ဗမာ့တပ်မတော်အနေဖြင့် (၂၀၀၈) ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပါရှိသည့် အခွင့်အရေးအတိုင်း ဗမာ့တပ်မတော် မှ အာဏာကြီးစိုးရန်၊ အာဏာရယူရန် သဘောထားရှိနေကြသည်။

မဟုတ်မမှန်အကြောင်းအရာများ ကို ဖော်ပြပြီး နိုင်ငံတော် အာဏာကို အဓမ္မသိမ်းယူခဲ့သည့် ဗမာ့တပ်မတော်၏ လုပ်ရပ်ကို ပြည်သူလူထု မှ လက်မခံကြဘဲ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ ပညာရေး နှင့် ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ၊ အထူးသဖြင့် လူငယ်လူရွယ်များ မှ ကန့်ကွက်ဆန့်ကျင် ဆန္ဒပြခဲ့ကြပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသော မိဘပြည်သူများ ကို အာဏာသိမ်း စစ်တပ် မှ တပ်အင်အားများစွာဖြင့် လက်နက်ခဲယမ်းများ အသုံးပြုလျက်, အကြမ်းဖက်သောနည်းလမ်းများ ဖြင့် နှိမ်နင်းခဲ့သောကြောင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှု များစွာအပြင် အသက်သေဆုံးမှုများ အများအပြား ရှိလာခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းစစ်တပ် ၏ အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းခြင်းများ ပိုမိုဆိုးရွားလာသောကြောင့် အာဏာသိမ်းမှု ကို နည်းလမ်းမျိုးစုံ မှ ကန့်ကွက်ဆန့်ကျင် ဆန္ဒပြမှုများသည်လည်း ရရာလက်နက်များဖြင့် ပြန်လည်ခုခံကာကွယ် လာရသည်မှတဆင့် လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲဝင် ဆန့်ကျင်တော်လှန် လာရသည်အထိ ဖြစ်လာခဲ့ရပါသည်။ ဗမာစစ်တပ် ၏ ကြီးစိုးမှု နှင့် အာဏာသိမ်းအုပ်ချုပ်မှုများ ကို တိုက်ဖျက်ပြီး အမြစ်ပြတ်ချေမှုန်းသွားရန်အတွက် တခုတည်းသော နည်းလမ်းမှာ ၎င်းတို့အားကိုးအားထား အသုံးပြုနေသည့် စစ်ရေးအရ ဖိအားပေး၍ အနိုင်ယူခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အနာဂတ်တိုင်းပြည် ၏ လူမျိုးစု၊ တိုင်းရင်းသားများ အကြား သဟဇာတဖြစ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး တို့ရှိလာစေရန် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ကိုသာလျှင် တည်ဆောက်ရမည်ကို လူမျိုးစု၊ တိုင်းရင်းသား မိဘပြည်သူများ၊ အထူးသဖြင့် လူငယ်လူရွယ်များ မှ သိမြင်ပြီး လက်ခံလာမှုများ ပိုမို များပြားလာသည်။ လူမျိုးစုများ၊ မိဘပြည်သူလူထု၊ လူငယ်လူရွယ်များ မှ ရရာ လက်နက်စွဲကိုင်လျက် အာဏာသိမ်း ဗမာစစ်တပ် နှင့် အပေါင်းအပါများ ကို စစ်ရေးအရ ဆန့်ကျင် တိုက်ပွဲဝင်ခြင်းများ ပြင်းထန်လာရပေသည်။

ချစ်ခင်လေးစားအပ်ပါသော ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့ ,

မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားအပေါင်းတို့ ,

ယခုသည် ဗမာစစ်တပ် ၏ အဓမ္မအာဏာသိမ်းမှုသည် (၄)နှစ် ပြည့်တော့မည် ဖြစ်သည်။ ထို (၄)နှစ်အတွင်း, သံတမန်ရေးရာ၊ စစ်ရေးစစ်ရာ၊ နိုင်ငံရေးရာ၊ လူမှုရေးရာ များအရ ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်ခြင်းများ ပိုမိုများပြားလာပြီး ပိုမို ပြင်းထန်လာခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အပါအဝင် နိုင်ငံကြီးငယ် အတော်များများ မှ အာဏာသိမ်းစစ်တပ် ၏ လုပ်ရပ်များသည် မတရားသောနည်းလမ်း အကြမ်းဖက်နည်းလမ်းများ ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ အဖြစ် အသိအမှတ်မပြုဘဲ နိုင်ငံရေးအရ၊ စီးပွားရေးအရ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများ ကို ရပ်တန့်ခဲ့ကြပါသည်။ ပြည်သူလူထု မှလည်း စစ်တပ်အင်အားစုများ ကို ယုံကြည်မှု၊ ထောက်ခံမှု မရှိကြတော့ပါ။ ဗမာစစ်တပ် သည် အဘက်ဘက် မှ ကြပ်တည်းမှု၊ ခက်ခဲမှုများ ကို ရင်ဆိုင်နေရပြီ ဖြစ်သည်။ စစ်စခန်း ကြီး/ငယ် အများအပြား နှင့် မြို့ကြီး မြို့ငယ် အများ အပြား ကိုလည်း လက်လွတ်ဆုံးရှုံးလိုက်ရပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်း နေရာ နယ်မြေ အများအပြားတွင် လည်း တိုက် ပွဲများ မကြာခဏသော်၎င်း၊ နေ့စဉ်သော်၎င်း ဖြစ်ပွားနေဆဲ ဖြစ်သည်။ အာဏာသိမ်း စစ်တပ် ၏ စစ်ဗိုလ် စစ်သည် အများအပြားလည်း ထိခိုက်သေဆုံးပျက်စီး ကြရခြင်း ကြောင့် အချို့မှာ စိတ်ဓါတ်ကျ ပြီး တော်လှန်ရေး အင်အားစု များထံသို့ အရှုံးပေးလက်နက်ချ အလင်းဝင်လာမှုများ တဖြည်းဖြည်းများပြား လာသည်။ ဗမာစစ်တပ် သည် တော်လှန်ရေး အင်အားစုများကို ဖိနှိပ် နှိမ်နင်းရန်အတွက် အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ခိုးယူလုယက်ခြင်း၊ နှိပ်စက်သတ်ဖြတ် ခြင်း စသည့် အဓမ္မနည်းလမ်းများစွာ အသုံးပြုပြီး စစ်ရေး ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများ ကိုလည်း ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန် လာ နေသည်။ စစ်ရေးဆိုင်ရာ ပစ်မှတ်ထားရသည့် နေရာများ မဟုတ်သော ကျေးရွာများ၊ မြို့များ၊ လူနေ တိုက်တာ အဆောက်အဦးများ၊ ဘာသာရေး အဆောက်အအုံများ၊ စစ်ဘေးရှောင်နေရာဒေသများ အား လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ တိုက်လေယာဉ်များ ဖြင့် ဗုံးကြဲ တိုက်ခိုက်ခြင်းများ ကိုလည်း ပြုလုပ်နေကြသည်။

လက်ရှိကာလ ဗမာစစ်တပ် ၏ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကြောင့် ပြည်သူလူထု အများစု မှာ ဆင်းရဲကြပ်တည်း ခြင်း၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ ထိခိုက်သေဆုံးခြင်း၊ ပူပန်စိုးရွံ့ခြင်း များကို ကြီးမားစွာ ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ စစ်ပွဲ ကြီးငယ် များကြောင့် စစ်ဘေးရှောင် ဒေသခံပြည်သူ အများအပြားလည်း တနေ့တခြား တိုးပွားလာနေသည်။ ထိုမှုမက ၎င်းတို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲ ကြမ်းတမ်းဆင်းရဲခြင်းများ သည် မည်သည့်ကာလအထိ ကြာမြင့်ဦးမည်ကို မသိနိုင်၊ မခန့်မှန်းနိုင်သောကြောင့် ရှေ့ရေးအတွက် ရတက်မအေး ဖြစ်နေကြကြောင်း နားလည်ရပါသည်။ ပြည်သူ လူထု ရင်ဆိုင်နေရသည့် ဒုက္ခဆင်းရဲ အဝဝကို များစွာ စာနာထောက်ထားမိပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း မိမိတို့ ယခု အထိတိုင် ဆင်နွှဲ တိုက်ပွဲဝင်နေခြင်းသည် ယနေ့ခေတ် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ချုပ်ငြိမ်းရန်အတွက် တခုတည်းသာမက ဤနိုင်ငံတွင်းရှိ မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ နှင့် အာဏာရှင်စနစ် ၏ အသွင်သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးကို အပြီးတိုင် လုံးဝချုပ်ငြိမ်း၊ ပျက်သုဉ်းသွားသည်အထိ တိုက်ဖျက်သွားရန် မျှော်မှန်းထားပါသည်။ ဤမျှော်မှန်းချက် ပြည့်စုံစေရန် လုပ်ဆောင်ရ မည့် အခြားသော နည်းလမ်းမရှိတော့ပါ။ ကရင်လူမျိုးများ၊ လူမျိုးစုများ၊ တိုင်းရင်းသား မိဘပြည်သူများ အနေဖြင့် အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို အတူတကွ နားလည်သိရှိ လက်ခံပြီး ရင်ဆိုင်သွားကြရန် နှင့် အတူလက်တွဲ၍ အောင်မြင်မှု ရရှိရန် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင် အတူရပ်တည်တိုက်ပွဲဝင်သွားကြရန် တိုက်တွန်းအားပေးရင်း, အသိပေး ကြေညာကာ ဖိတ်ခေါ်ကမ်းလှမ်း လိုပါသည်။

ချစ်ခင်လေးစားအပ်ပါသော ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့ ,

မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားအပေါင်းတို့ ,

လူမျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်သည့် အလျောက် ခေတ်ကာလ နှင့်အညီ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးသော ဂုဏ်ရှိန်သိက္ခာ၊ ကျက်သရေ မင်္ဂလာရှိသော လူမျိုးအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ရန် မျိုးချစ်စိတ်တခုတည်း ရှိရုံမျှဖြင့် မလုံလောက်သေးပါ။ လူမျိုးတစ်မျိုး ၏ ရပ်တည်ရှင်သန်မှု၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ မပျောက်ပျက်စေရန် လူမျိုး၏ ဂုဏ်ရည် လက္ခဏာများ ပျောက်ကွယ်

စေမည့် လုပ်ရပ်များကို ဆန့်ကျင် တွန်းလှန်လိုစိတ် ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ကရင်လူမျိုးတို့၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ လက္ခဏာရပ်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လိုစိတ်နှင့်အတူ တော်လှန်ရေးမျိုးချစ်စိတ်လည်း ရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။ လူမျိုးစု အခွင့်အရေး များ၊ တိုင်းရင်းသား အခွင့်အရေးများ နှင့် တိုင်းပြည် ကြီးပွားတိုးတက်ရေးများကို ပိတ်ပင်တားဆီးထားသော နိုင်ငံရေး မသမာမှုကြောင့် လုယူခံခဲ့ရသည့် မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ပြန်လည်ရရှိရန် ရုန်းကန်တည်ဆောက် ရဦးမည် ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ရပ်သည် ကရင်လူမျိုးတိုင်း တစ်ဦးချင်းစီအတွက် ကျရာနေရာ အခန်းကဏ္ဍများတွင် အတူတကွ တာဝန်ယူလျက် လုပ်ဆောင်သွားကြရမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ နှင့် မြန်မာပြည်တွင် မှီတင်း နေထိုင်လျက် ရှိကြသော ကရင်လူမျိုးနှင့်တကွ လူမျိုးစုများ လိုလားတောင့်တသော အရာများ ရရှိရန် ကရင်အမျိုး သား အစည်းအရုံး ၏ ပထမဆုံးသော မျှော်မှန်းချက် သည် "လွတ်လပ်ခြင်း၊ တန်းတူညီမျှခြင်း နှင့် ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝ ရှိသော ကော်သူးလေပြည် ကို တည်ဆောက်ရန်" ဖြစ်ပြီး တချိန်တည်းမှာပင် "လွတ်လပ်ခြင်း၊ တန်းတူ ညီမျှခြင်း နှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိသော ပြည်နယ်များဖြင့် တည်ဆောက်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ကို တည်ဆောက်ရန်" ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ချစ်ခင်လေးစားအပ်ပါသော ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့ ,

မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားအပေါင်းတို့ ,

အထက်ပါ မျှော်မှန်းချက် ပြည့်စုံပြီးမြောက်အောင်မြင်စေရန် အရေးသည် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့တည်း၊ လူမျိုးတစ်မျိုး တည်းဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ လူမျိုးစု တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ၊ အထူးသဖြင့် ကရင့်အမျိုးသားရေး ပန်းတိုင် ရောက်ရှိရန် အနာဂတ်တွင် လူမျိုးတစ်မျိုး အဖြစ် ရပ်တည်ရှင်သန်နိုင်ပြီး အစဉ်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် ကရင့်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ အသီးသီး၊ ကရင်အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး တို့မှ အမျိုးသားရေးကဏ္ဍတွင် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်လျက် လက်တွဲလုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ မိမိ၏အကျိုး၊ အဖွဲ့အစည်း၏အကျိုး တို့ထက် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး ၏ အကျိုးစီးပွား ကို ရှေးရှုလျက် လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။ လက်ရှိနိုင်ငံရေး အခြေအနေအရ မိမိကိုယ်ကို ကရင် လူမျိုးတစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ရေတွက်ပါဝင်သော သူတိုင်း နှင့် ကရင့်အရေး ဆောင်ရွက်နေသည် ဟု ကြွေးကြော်လျက် လုပ်ဆောင်နေကြသော အဖွဲ့အစည်းတိုင်းသည် ကရင့်အမျိုးသားရေးအတွက် တစ်ခုတည်း သော နိုင်ငံရေး၊ အမျိုးသားရေး ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုမှုအောက်၌ စုစည်းကာ လက်တွဲလုပ်ဆောင် ပါဝင်ပေးဆပ်ချိန် တန်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

တပြိုင်နက်တည်းတွင် ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး အနေဖြင့် မိမိတို့ ချမှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက် ရည်မှန်းချက်ပါ ပြည်သူများ၏အကျိုးနှင့် အဖွဲ့အစည်း၏ မျှော်မှန်းချက်များကို ကတိကဝတ် ထားရှိ သည့်အတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအနေဖြင့် အဖွဲ့အစည်းမှ ရင်ဆိုင် နေရသော စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေသော်လည်း ခိုင်မာအားကောင်းသောအုပ်ချုပ်ရေးဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ အသိုက်အဝန်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တရပ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ကျွန်ုပ်တို့၏အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်အုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်များမြှင့်တင်ခြင်းတို့ကို အားသွန်ခွန်စိုက် အစဉ် တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြင့် ပထမအကြိမ် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးခေါင်းဆောင်များအားလုံးပါဝင်သော ညီလာခံတစ်ရပ်ကို ကျင်းပနိုင်ခဲ့ခြင်း နှင့်အတူ အဓိကအချက်ဖြစ်သော **"ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့ရေးရာစီမံခန့်ခွဲရေး"** လက်စွဲကို အတည်ပြု သတ်မှတ်ကိုင်စွဲပြီး **"ကော်သူးလေအစိုးရ"** တစ်ရပ်အနေဖြင့် တည်ဆောက် ရပ်တည်လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။

ချစ်ခင်လေးစားအပ်ပါသော ကရင်အမျိုးသားအပေါင်းတို့ ,
မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသမားအပေါင်းတို့ ,

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် (၂၇၆၄)နှစ်ပြည့် ကရင်နှစ်သစ်ကူးနေ့ကို ကြိုဆိုဂုဏ်ပြုကြရာတွင် ဤ ကရင်နှစ်သစ်ကူး အခါသမယမှ ကရင်တမျိုးသားလုံးအတွက် ကရင့်အမျိုးသားရေးစိတ်ဓါတ်၊ ကရင့်အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ကရင့်အမျိုးသားဝမ်းမြောက်မှု နှင့် ကရင့်အမျိုးသား ဂုဏ်သိက္ခာ ညိုးနွမ်းစေမည့် အရာမှန်သမျှကို တိုက်ဖျက်ဖို့ရန် ခိုင်မာသော သန္နိဋ္ဌာန်ချ၍ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို တည်ဆောက်လျက် အောင်မြင်မှုကို ဆောင်ကြဉ်းပေးပါစေ။ ကရင့်အမျိုးသားအဖွဲ့အစည်းတိုင်း၊ ပြည်တွင်းပြည်ပဒေသအသီးသီးတွင် ရှိကြသော ကရင်လူမျိုး တစ်ဦးစီတိုင်း မိမိလူမျိုးအပေါ် ကတိကဝတ်ပြုမှု၊ သစ္စာရှိမှုဖြင့် တစ်ခုတည်းသော ကရင့်အမျိုးသားအလံတော်အောက်၌ ကတိသစ္စာ တည်ကြပါစေ၊ ကရင်လူမျိုး တစ်ဦးချင်းစီတိုင်း မိမိ ကျရာနေရာ၊ ကျရာအခန်းကဏ္ဍများ မှနေ၍ အမျိုးသားရေး တာဝန်များ ကို အောင်မြင်ပြီးမြောက်သည်အထိ အသီးသီး ကျေပြွန်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်ကြပါစေ၊ မိမိတို့ ကရင်အမျိုးသားများနှင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး ဖိနှိပ်မှုအပေါင်းမှ ကင်းဝေးပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်အပါအဝင် အာဏာရှင်အမျိုးမျိုးတို့၏ ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်မှုများမှ လွတ်မြောက်နိုင်ပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်းတောင်းအပ်ပါသည်။

နှစ်သစ်နှင့်အတူ ကျန်းမာရွှင်လန်းကျပါစေ...

ဥက္ကဋ္ဌ
ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး
ဗဟို

(၂၇၆၄)ခုနှစ်၊ သလေး လဆန်း (၁) ရက်နေ့။
(၂၀၂၄)ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၃၀) ရက်နေ့။